

Kommer isbjørnen til å overleve?

Verdens største landlevende rovdyr, isbjørnen, trues av klimaendringer. Hver vår drar derfor forsker Jon Aars og hans kolleger ved Norsk Polarinstitutt til Svalbard for å holde et øye med dem.

AV ISABEL NADINE JENSEN | PUBLISERT 4. NOV. 2021 | OPPDATERT 15. NOV. 2021

Isbjørnen lever nær sjøis i arktiske strøk, blant annet på Svalbard. På grunn av klimaendringer får vi mindre og mindre sjøis og dermed trues også isbjørnenes hjem.

Finner ut om isbjørnen har det bra

Nettopp derfor er det så viktig at vi har forskere som følger nøye med på hvordan isbjørnene klarer seg, forteller Jon. Han er ansvarlig for forskningsprogrammet på isbjørn ved Norsk Polarinstitutt i Tromsø. Sammen med andre forskere fra flere forskjellige land jobber han med å spore opp, merke og samle inn prøver fra isbjørner.

Her tar en forsker blodprøver av en bedøvet isbjørn med isbjørnunger. (Foto: Jon Aars/Norsk Polarinstitutt)

Prøvene blir brukt til å få informasjon om hvordan isbjørnene har det. Klarer de seg for eksempel bra selv om sjøisen minker? Eller klarer de seg dårlig? Slike spørsmål må forskerne stille seg slik at isbjørnene fortsatt kan ha det bra.

Har forsket på isbjørn i 34 år

Hvert år siden 1987 har forskere reist til Svalbard for å samle inn informasjon om blant annet isbjørnenes gener, helse og spisevaner. Denne informasjonen får de ved å undersøke litt av bjørnenes blod, fett, hud og hår.

For eksempel kan håret, fett og blodet gi informasjon om isbjørnens helse og om hva slags mat den spiser, mens huden kan fortelle forskerne om bjørnens gener, slik at de kan bygge familietrær. Det vil si at forskerne finner ut av hvilke bjørner som er i familie med hverandre.

Isbjørnforsker Jon Aars sammen med en bedøvet isbjørn på Svalbard. (Foto: Jon Aars/Norsk Polarinstitutt)

Detektivarbeid

Men hvordan tar man egentlig en blodprøve av et rovdyr som veier flere hundre kilo? Jon forteller at det

krever litt detektivarbeid, et helikopter og en dose bedøvelsesmiddel.

Fra høyden i helikopteret speider forskerne etter spor i snøen på de stedene der de vet at isbjørnene liker å være. Når de finner en bjørn, skyter de denne fra helikopteret med en pil som inneholder et bedøvelsesmiddel. Etter kort tid sovner bjørnen, og forskerne kan trygt nærme seg for å samle inn de prøvene de trenger.

Jon forsikrer om at prosessen er trygg for både dyr og mennesker.

Til slutt måler, veier og merker forskerne isbjørnen. Et halsbånd som registrerer bevegelse festes ofte på hunnbjørnene slik at forskerne kan følge med på om det kommer nye isbjørnunger til verden. Halsbåndene kan nemlig avsløre om isbjørnhunnene går i hi. I motsetning til andre bjørnetyper er det bare isbjørnhunner som skal føde unger som gjør dette.

En usikker fremtid

Jon forteller at isbjørnforskere er uenige om hvordan fremtiden for isbjørnen ser ut. Likevel er alle enige om én ting:

det vil bli færre isbjørner i verden de neste ti-årene. Noen forskere mener faktisk at isbjørnen kommer til å forsvinne fullstendig, men Jon er mer optimistisk og tviler på utryddelse.

Her har en isbjørn med unger blitt bedøvet. I bakgrunnen ser du helikopteret som forskerne bruker til å lete etter isbjørnene på Svalbard. (Foto: Jon Aars/Norsk Polarinstitutt)

Likevel påpeker han at isbjørnens fremtid er helt avhengig av hvordan det går med sjøisen i Arktis, siden dette er isbjørnens hjem. Med dagens klimaendringer lever isbjørnen derfor et svært utsatt liv.

– Hvis sjøisen forsvinner, forsvinner isbjørnen, avslutter Jon.

Visste ut at?

- Isbjørnen er verdens største landlevende rovdyr.
- Voksne hanner er vanligvis mellom 180 – 260 cm lange og har en skulderhøyde på opptil 170 cm. De veier vanligvis mellom 300 – 600 kilo, mens hunnbjørnene vanligvis veier mellom 150 – 300 kilo.
- Hannbjørner kalles *bamser* og hunnbjørner kalles *binner*.
- Isbjørnen lever i områder med sjøis i Arktis.
- Isbjørnens viktigste mat er sel.

Meldinger ved utskriftstidspunkt 25. april 2025, kl. 05.05 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.